

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ЉУБАВ

Мама је малом Богољубу за Васкрс поклонила птичицу. Богољуб се много обрадовао дару. Ни сам није знао зашто се толико радује. Имао је Богољуб много играчака и све су му оне биле драге, али је ову птичицу посебно заволео. Биће да је то стога што је жива. Додуше, кад год би се играо са друговима, он је и играчке некако гледао као да су живе. На крају је разумео: птичица му је била посебно драга зато што му је њу поклонила мама. А он маму много воли.

Богољуб је са птичицом, коју је назвао Кића, остварио праву заједницу. Хранио је и бринуо се о њој - да буде чиста, да се зими не прехлади... Или да је не би, којим случајем, дохватила маца... И птичица је посебно волела малог Богољуба. Кад би се Богољуб вратио кући из школе, она би тако весело чаврљала. Слетела би му на раме, ставила му свој кљунић у ухо и мило мрморила као да му прича нешто посебно, нешто што није желела да други чују.

Једног дана мали Богољуб се врати из школе. Уђе у кућу, али не чу свог пријатеља Кићу. Уђе у собу, али Киће нема. Види он: кавез отворен, прозор отворен, а птичице нема у соби. Дуго је Богољуб тражио свог Кићу. Пошто га не нађе, заплака.

Мало касније отац и мајка се вратише кући и затекоше малог Богољуба како плаче за несталим Кићом. Тешили су га и обећавали му да ће му већ сутрадан купити другу птичицу, лепшу него што је био Кића. Али, мали Богољуб није хтео другу. Туговао је он за својим Кићом и хтео је да му врате њега, само њега. Мама и тата су му говорили да то није могуће и да једино могу да му набаве другу птичицу.

- Мали Кића је сада сигурно са друговима. И њему је тешко без тебе, али он је ипак птичица и треба да буде тамо где су остале птице. Но, он тебе неће заборавити, а нећеш ни ти њега - говорили су тата и мама малом Богољубу.

Када ту другу птичицу заволиш - говорили су - и она ће бити твој најмилији Кића. Љубав нам доноси радост. Она чини да људи и природа око нас буду јединствени и непоновљиви.

Ово последње је мали Богољуб разумео, јер је он својом љубављу чинио да све његове играчке буду живе, али није могао да разбере зашто Кићу не може да замени ни једна друга птичица.

Биће да је због тога што је он свога Кићу много волео.

А и Кића њега.

Мали Богољуб се на крају ипак утешио кад су му тата и мама казали да је Кића свакако жив и да је сигурно срећан јер је са својим друговима. Због тога је Богољуб кад год су долазиле друге птичице у њихову башту испред куће, ту, међу њима, видео и свог Кићу. Или му се бар тако чинило? Не зна. Но, од тада је Богољуб волео и пазио све птичице, јер су све оне постале његове.

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ПОУКЕ О ВЕРИ

Љубављу можемо да сазнамо оно што не можемо разумом и другим чулима. Природу која нас окружује, и, посебно, људе најбоље познајемо кад их заволимо, односно кад ступимо са њима у заједницу љубави. Бога, пак, не можемо открити никако, нити разумом, нити гледањем него једино љубављу. Јер, Бога ниједан човек никада није видео. Син Божији који је постао човек, Исус Христос, открио је људима Бога. Кад заволимо другог човека, тада откривамо и Бога у њему.

ПИТАЊА

Шта је љубав?

Како нам изгледа природа кад је волимо?

Да ли можемо да волимо природу а да не волимо ниједног човека?

Како се осећаш кад си сам, а како кад си заједно са онима које волиш и који тебе воле?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

БОГ ОТАЦ НАС СВЕ ВИДИ И ВОЛИ У ХРИСТУ

Бог Отац има Сина и Светога Духа. Они живе у таквој љубави да им је заједничко све што имају. Све што раде - раде из љубави један према другом.

Бог Отац, заједно са Сином и Духом, створио је најпре биљке и животиње, а затим и човека, као заједнички свет на који је гледао кроз своју љубав према Сину и Духу. Пошто је на сва створења гледао кроз свог Сина, она су за Бога Оца била не само жива, већ и најлепша, а свако створење за себе и сва заједно - била су Му посебно драга.

Бог Отац, Син и Свети Дух на крају су створили и човека. Створили су Адама и Еву сличне себи, да и ови гледају на све биљке и животиње као Бог - с љубављу, и да буду њихови пријатељи, готово као синови, и да им сва творевина, сав свет на земљи буде заједнички. Да заједно са њим, у љубави, пазе на сва створења. Овим су Бог Отац, Син и Дух хтели да сва створења учествују у Њиховој вечној срећи кроз човека Адама, на кога је Бог Отац гледао као на свога сина, али тако што би и човек волео Бога као свог Оца. Слично нашим родитељима, који су нам дали живот из љубави, па је због тога све што је њихово и наше. Наши родитељи, такође, кроз нас гледају читав свет и зато је свет за њих леп, као што смо им и ми лепи. То нам они често и кажу кад нам тепају да смо „мамино злато“ или татино „све на свету“, јер на свет гледају кроз нас које много воле.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Када волимо некога, и сав остали свет нам изгледа леп, то јест онакав какав заиста и јесте - драг и непоновљив. Тада сазнајемо да су сва жива бића непоновљива, чудесна и лепа.

Бог Отац гледа на свет кроз свог Сина Исуса Христа, кога воли највише на свету, и у њему га једино и препознаје као свој свет и брине о њему. А то стога што и Исус Христос воли Бога Оца највише на свету.

ПИТАЊА

Шта раде бака и мама на слици?

Ко брине о жежу на слици?

Да ли ти бринеш о некоме?

Ко о свима нама брине?

На који начин показујемо да некога волимо?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ЦРКВА ЈЕ ТЕЛО ХРИСТОВО

Исус Христос је Син Божији и њега Бог много воли. Исус такође много воли Бога Оца и као израз те љубави даровао му је све што има: биљке, животиње, птице. Упознао је и људе, своје пријатеље, са Богом Оцем и замолио га да их прими и воли као своје синове, то јест онако као што воли њега - Христа.

Од тог тренутка Бог Отац воли све људе, Христове пријатеље, и сву природу коју му је Христос даровао, као Христа, свог Сина, не одвајајући их једно од другог.

У ту заједницу љубави Бога Оца и Исуса Христа, у коју је Христос увео природу и у коју су ушли сви они који су заволели Христа а која се другачије зове Црква, позвани смо да уђемо и ми. У њу треба да унесемо и све оно што ми волимо, да бисмо били синови Божији и да бисмо заједно са осталом природом вечно живели као драга и непоновљива бића за Бога.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Сви људи и сва природа која уђе у заједницу љубави Христа са Богом Оцем постају део Христа, тј. Тело Христово. Слично стварима, које постају део нас када нам их неко из љубави поклони. Зато кад изгубимо једну од њих, осећамо бол као да се нешто откинуло од нас - од нашег тела.

ПИТАЊА

Шта је то Црква?

Погледај слику и реци ко су све чланови Цркве?

Шта они раде у Цркви?

Ко је први међу њима?

Коју би ти службу волео да имаш у Цркви?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

АДАМ

Бог отац је, заједно са Сином и Светим Духом у почетку створио небо и земљу. Створио је ваздух, воду, биљке и животиње, од најмањих до највећих. На крају је Бог створио човека Адама сличног себи.

Бог је Адама створио са циљем да Адам буде свештеник у природи, тј. у свету. То значи да је Адам требало да воли Бога и природу око себе и да је дарује, тј. да је дели са Богом и са другим људима. Адам је, дакле, требало да буде као Христос - посредник између Бога и света.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Сваки човек је створен по лику Божијем. Зато су сви људи позвани да се брину о природи и да је дарују Богу и својим ближњима. Исус Христос је једини посредник између Бога Оца и природе и зато је он нови Адам. Све што Христос дарује Богу Оцу вечно ће живети.

ПИТАЊА

Шта ради свештеник на Литургији?

Шта он говори кад приноси дарове Богу?

Да ли се ти радујеш кад ти неко нешто дарује?

Од кога ти радо примаш поклоне?

Шта је то дар?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

СЕБИЧНОСТ ЈЕ ГРЕХ

Човек Адам није хтео да буде пријатељ са Богом. Хтео је свет само за себе. Због тога се десило нешто страшно и за њега и за свет: уместо да постане богат и срећан, Адам је, када је остао сам, постао тужан и несрећан. У том тренутку сав свет, све животиње и људи, постали су му непознати - страни и непријатељски. Штавише, створења су почела да умиру јер су остала без љубави. Јер, љубав је заједница са другим, то јест са Богом, која оживљава и биљке, и животиње, и људе - све оне који су са нама и све што постоји.

Када се родио Исус Христос, преко њега су људи и природа поново ушли у заједницу и пријатељство са Богом и поново су оживели и засијали неким другим сјајем. Људи су постали јединствене и непоновљиве личности, а природа је оживела.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Да би природа која нас окружује била жива и лепа и да би људи постали непоновљиве личности, треба да уђу у Цркву као заједницу Бога Оца и Исуса Христа. Да бисмо ми то схватили, треба да волимо друге људе, а природу да делимо са другима, да бисмо је заједно неговали у љубави са другим људима.

ПИТАЊА

Кога је Бог створио да чува природу и да је пази заједно са Њим?

Ко је давао имена животињама?

Имаш ли ти неку животињицу коју волиш и о којој се бринеш?

Како се она зове?

Ко јој је дао то име?

Шта је то Адам урадио што није било добро?

Како нам изгледају и играчке и све око нас кад имамо пријатеље које волимо и који нас воле?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ДАРОВАЊЕ

Мали Милан има много играчака и све их воли. Радо се њима игра са својим друговима. Једног коњића, међутим, кога му је поклонила мама за њихову Крсну славу, он посебно воли. Чува га и пази, чак му је и име дао. Често се и сам питао зашто ту играчку посебно воли кад су све друге скупље, а можда и лепше. Биће да је то зато што му је коњића поклонила мама, коју он много воли, а и она воли њега.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Људи као да за нас не постоје све док не остваримо заједницу љубави са њима. И природа за нас, у ствари, као да не постоји док нам је једно биће које волимо не поклони и док је не заволимо бринући се о њој и чувајући је.

ПИТАЊА

Шта су донели бака, дека, дете и мајка у Цркву?

Шта у руци држи владика?

Да ли такве Божије дарове и ми поклањамо људима?

Да ли с љубављу делиш ствари са својим пријатељима?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

КРШТЕЊЕ

Крштењем нас Дух Свети уводи у Цркву, то јест у заједницу љубави са Христом и Богом Оцем и са другим људима који су у Цркви. Захваљујући тој заједници, и ми тада постајемо вољена бића за Бога Оца и за остале људе, као и они за нас. У тој заједници постајемо посебни и јединствени и зато на крштењу добијамо име. То име значи да смо то ми а не неко други, али и много више од тога. То је знак да нас Бог Отац посебно воли, као своје синове.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Уласком у Цркву - Литургијску заједницу, остварујемо заједницу са Богом Оцем и постајемо за њега јединствена, непоновљива и вечна бића.

ПИТАЊА

Шта је приказано на слици?

Где се ово крштење одвија?

Ко све учествује у крштењу?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ЗАЈЕДНИЦА

Исус Христос је живео у заједници са својим пријатељима. Његови први пријатељи били су апостоли. Они су Христа много волели, као и он њих, и били су му до краја живота верни пријатељи. Христос је прво њих упознао са својим Богом Оцем, а Њега је замолио да их чува и воли као њега самог. Зато их је Бог Отац заволео и поставио да буду заједно са његовим Сином, Исусом Христом, и да све оно што он има буде и њихово. Апостоли су, пак, упознали свет са истином да је Исус Христос из Назарета Син Божији.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Треба чувати и продубљивати пријатељство са људима, јер тиме смо и Божији пријатељи. Једино апостоли знају ко је прави Син Божији - Христос и зато њима треба веровати.

ПИТАЊА

Како се зову твоји пријатељи?

Зашто је важно да људи буду једни другима пријатељи?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ПРИЧЕШЋЕ

Када у Недељу пођемо у Цркву, носимо са собом дарове Богу: хлеб, вино, уље, разне плодове и цвеће. Тамо их предајемо свештеницима, а када почне Служба, они их предају у руке Христу. Христос те наше дарове дарује Богу Оцу и моли Га да њих и све нас освети и сједини у љубави. На крају сви једемо од тих дарова, то јест од једног хлеба, и пијемо из једне чаше - причешћујемо се, као знак нашег међусобног јединства и јединства са Христом у љубави.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Природа нам је дата од Бога да преко ње остварујемо наше међусобно јединство и јединство са Богом у љубави. И природа која нас окружује део је нас. Ако уништавамо природу, наносимо бол онима које волимо и који нас воле, али и самом себи.

ПИТАЊА

Шта препознајеш на слици?

Ко све на овој слици жели да се причести?

Да ли си се ти некада причестио?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ЛИТУРГИЈА

Када се недељом саберемо сви у Цркви - епископ, свештеници, ђакони, појци и народ - почиње Божија служба. Сви ми ту имамо своје задужење и своју службу која нас сједињује са другим учесницима у Литургији. Службама у Цркви руководи епископ. Другим речима, сви ми који смо присутни на Литургији служимо једни другима и сви заједно преко епископа служимо Богу Оцу остварујући са Њим и међу собом заједницу љубави. Зато се Литургија и зове служба.

То наше заједништво у љубави завршава се тако што сви једемо од дарова које смо донели - од једног хлеба, и пијемо из једне чаше. Тако сви постајемо као једно тело. Слично нашем телу, на коме сви његови удови имају различите службе, али служе један другом и само на тај начин може да постоји наше тело. Свим удовима на нашем телу руководимо ми зато што је то наше тело.

ПОУКЕ О ВЕРИ

У свету постоје многи људи који имају разне дарове. Неко има дар да буде учитељ, а неко има песнички дар, неко, пак, уме да се брине о природи, а неко да прави ципеле. Други, опет, знају да праве куће. Сви ти дарови су потребни за живот сваког човека и због тога људи треба да служе једни другима.

Да бисмо служили једни другима, треба да постоји један, прави међу нама, да све то усмерава и повезује једну службу с другом.

Свет у коме живимо једна је велика Божија служба, којом руководи Исус Христос. Све службе у свету, и оне разне које обављају људи и оне које обављају биљке и животиње, неопходне су да би свет постојао. Свет је као једно велико тело, а да би живео вечно, треба да постане Тело Христово.

ПИТАЊА

Ко све учествује у Литургији?

Погледај и опиши слику. Ко се налази на средини слике?

Зашто он има централно место у Литургији?

Да ли си и ти учествовао у Литургији?

Шта би ти највише волео да будеш да би служио другим људима и Богу?

ТЕКСТ УЏБЕНИКА ПРАВОСЛАВНОГ КАТИХИЗИСА
за први разред основне школе

ИЗВОР НАШЕГ ЖИВОТА

Једног дана мала Милица, играјући се, неспретно, разбила је вазу за цвеће. Видевши то, мама је изгрдила Милицу рекавши јој да треба да пази и на друге ствари око себе кад се игра, а не само на своје играчке, додавши да је љута због тога на њу. То је, додуше, мама учинила благо, али се потом окренула и одмах отишла. Милица је разумела да је направила штету и није се љутила на маму што ју је изгрдила. Но, било јој је страшно тешко што се мама наљутила на њу и што није хтела да разговара са њом. Прекинула је да се игра и пришла је мами стално је питајући нешто. Но, мама јој није одговарала. Радила је свој посао ћутећи, не обазирјући се на Милицу. Заћутала је и Милица, али јој се у грудима нешто стегло. Хтела би да плаче, али некако није могла.

Но, како је било време ручку, мама је донела јело и ставила га на сто тамо где Милица обично седи, не говорећи ништа. Иако дотад ништа није јела, Милицу није било до хране. Зато није ни пришла столу. Била је много тужна. Видевши то, мама се окренула, пришла јој, загрлила је и рекла јој: - Дете моје, ја тебе много волим. Тада је Милица осетила једно велико олакшање и заплакала је од радости. Мама јој је рекла: - Дођи да једеш, а затим иди да се играш и пази.

После је Милица била некако посебно радосна и срећна. Иако ни сама није знала то да објасни, осећала је да је онај кога волимо извор нашег живота, без кога не можемо да живимо, баш као што не можемо без воде и хране. Разумела је да љубав тражи да се стално потврђује. Сетила се и речи Исуса Христа које је онамад чула у Цркви: „Ја сам хлеб живота; да волите једни друге као што ја вас волим; по томе ће сви познати да сте моји ученици ако будете имали љубав међу собом", и као да је тек сада на прави начин те речи и разумела.

ПОУКЕ О ВЕРИ

Христос је наш пријатељ и прави извор нашег живота и живота целог света. Но, то ћемо разумети ако га заволимо. Христос, Син Божији, постао је човек да бисмо ми људи и природа могли да га волимо и да остваримо заједницу са Њим. Зато, кад волимо једног човека, тада волимо и Христа и тада разумемо његове речи: „Ја сам хлеб живота: који мени долази неће огладнети и који у мене верује неће никад ожеднети".

ПИТАЊА

Ко је наш извор живота и ко је наш Спаситељ?

Да ли то можемо да разумемо ако га не заволимо?

Кога све ти волиш?

Можеш ли описати како изгледају оне које волиш?